

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1018/2022
08.02.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца „Тривит“ доо Бечеј, са седиштем у Бечеју, чији је пуномоћник Никола Митровић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Привредни суд у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Зрењанину, ради накнаде материјалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гжрр 482/21 од 30.09.2021. године, у седници већа одржаној дана 08.02.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гжрр 482/21 од 30.09.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Зрењанину Прр1 1/20 од 20.05.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу исплати на име имовинске штете по основу повреде права на суђење у разумном року износ од 23.991.095,12 динара са законском затезном каматом од дана 02.02.2016. године до дана исплате, као и да се обавезе тужена да тужиоцу надокнади парничне трошкове са законском затезном каматом од дана извршности пресуде па до коначне исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 137.750,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гжрр 482/21 од 30.09.2021. године, ставом првим изреке, жалба тужиоца је одбијена и првостепена пресуда потврђена. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију из свих законом прописаних разлога.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца неоснован.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, Агенција за приватизацију Републике Србије је, у вези са одлуком од 10.12.2004. године, огласила покретање поступка реструктурирања субјекта приватизације „Драган Марковић“ ад Обреновац у реструктурирању. Између тужиоца и АД „Драган Марковић“ Обреновац у реструктурирању постојао је пословни однос у којем је тужилац као продавац по основу Уговора о купопродаји од 25.02.2008. године испоручио робу која није плаћена од стране купца. Решењем Привредног суда у Београду Ст 311/2015 од 02.02.2016. године отворен је поступак стечаја над стечајним дужником АД „Драган Марковић“ Обреновац у стечају. Након отварања стечаја тужилац је поднео пријаву потраживања у укупном износу од 23.991.095,12 динара по основу уговора о купопродаји од 25.02.2008. године и Закључком о листи утврђених и оспорених потраживања разлучних и стечајних поверилаца од 23.02.2017. године тужиоцу је признато необезбеђено потраживање у износу од 23.991.095,12 динара и сврстано у трећи исплатни ред.

Решењем Привредног апелационог суда број Рж Ст 1970/20 од 30.06.2020. године, преиначено је решење Привредног суда у Београду Ст 177/2020 од 03.04.2020. године тако што је усвојен приговор тужиоца и утврђено да је тужиоцу повређено право на суђење у разумном року у поступку који се води пред Привредним судом у Београду Ст 311/2015 и наложено стечајном судији да у року од 4 месеца од пријема решења предузме све потребне мере и радње ради уновчења преостале имовине стечајног дужника и формирања деобне масе. Поступак стечаја од дана отварања стечајног поступка 02.02.2016. године до подношења приговора 06.02.2020. године траје четири године. Тужилац није успео да намири своје признато новчано потраживање, јер имовина стечајног дужника није уновчена од дана отварања стечајног поступка. Стечајни дужник АД „Драган Марковић“ Обреновац у стечају представља предузеће са већинским државним капиталом од 71,5480%.

Код овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је закључио да је првостепени суд правилно применио материјално право када је одбио тужбени захтев. Услов за одговорност туженог у конкретном случају је постојање штете и штетне радње која је до штете довела, као и узрочно последична веза између радње и настале штете, а нормативни основ за овај закључак садржан је у одредби члана 154. став 1. Закона о облигационим односима. Стога је тужилац морао доказати постојање адекватне узрочно-последичне везе између утврђене повреде права на суђење у разумном року и умањења имовине тужиоца у висини износа потраживања утврђеног у току стечајног поступка које није намирено. Тужилац није доказао обим штете, односно у ком обиму је дужник у тренутку покретања поступка за наплату спорног потраживања имао средства у имовини од којих се тужилац могао наплатити у ситуацији да је суд ефикасније поступао и предузимао нужне радње у циљу намирења поверилаца. Тужилац није тврдио нити је пружио доказ да би новчани износ добијен продајом покретних и непокретних ствари, стечајног дужника био довољан за исплату његовог утврђеног потраживања које је сврстано у трећи исплатни ред и да би искључиво због неправилног или незаконитог рада стечајних органа суда за чији рад одговара тужена, изостало потпуно намирење тужиоца у стечајном поступку.

Становиште нижестепених судова је правилно.

Чланом 58. Устава Републике Србије прописано је право на мирно уживање имовине. Чланом 1. Протокола 1. уз Конвенцију о заштити људских права и основних слобода гарантовано је право сваком физичком и правном лицу на неометано уживање своје имовине и прописано да нико не може бити лишен своје имовине осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Чланом 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење. Ставом 2. овог члана прописано је да поред одредаба Закона којим се уређују облигациони односи, суд примењује и мерила за оцену трајања суђења у разумном року (члан 4) а ставом три да одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна.

Према члану 172. став 1. Закона о облигационим односима правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

Према Закључку Грађанског одељења Врховног касационог суда усвојеног на седници одржаној 27.09.2019. године, Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа, које су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року. У погледу дужника који не спадају у напред наведену категорију, већ се ради о физичким и правним лицима која нису основана на бази друштвеног или државног капитала, нужно је утврђивати узрочно-последичну везу између повреде права на суђење у разумном року и ненаплаћеног потраживања, те утврђивати да је управо искључиви разлог немогућности наплате тих потраживања неадекватно поступање суда. Нужно је доказати да је дужник у тренутку покретања поступка за наплату имао довољно новчаних средстава у имовини и да је поштујући редослед исплате могао да се наплати да је суд ефикасно поступао и предузимао делотворне радње у циљу наплате.

Имајући у виду да се у овом случају не ради о потраживању из радног односа, већ о комерцијалном потраживању, односно о потраживању по основу Уговора о купопродаји од 25.02.2008. године за испоручену робу по уговору, те да тужилац није предлагао нити доставио доказе из којих би се могло утврдити да ли је он пре покретања стечаја над стечајним дужником АД „Драган Марковић“ Обреновац покушавао наплату свог потраживања, правилан је став другостепеног суда да само утврђење повреде права на суђење у разумном року у стечајном поступку не доводи до остваривања права на накнаду материјалне штете у ситуацији када није реч о потраживању из радног односа која су без кривице поверилаца остала неизмирена у

поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом.

На основу члана 414. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Добрила Страјина с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**